

4.6. El sector terciari

4.6.1. Caracterització del sector terciari. Anàlisi global

Dins del sector terciari s'hi inclou el comerç al menor i major, els serveis turístics (restauració i hospedatge), el transport, els diferents serveis a les persones i a les empreses (siguin públics o privats) i els nous filons d'ocupació¹.

En general, en el sector terciari dels municipis del Pla hi predominen les activitats relacionades amb el sector públic (personal d'ajuntaments, escoles, serveis sanitaris,...), així com també les de transport terrestre, restaurants i comerç al detall especialitzat. Tot i que aquestes són les activitats terciàries més rellevants, cal tenir present que la majoria d'assalariats es localitzen al comerç a l'engròs i al detall i als establiments relacionats amb l'hosteleria (arriben a representar quasi la meitat del total d'assalariats). Aquesta estructura és força similar a l'existent a la comarca d'Osona.

A l'igual que en l'apartat 4.5., l'estructura de serveis dels municipis del Pla, es troba influïda per l'activitat terciària dels municipis de la Vall del Ges (especialment Torelló) i Orís².

¹ S'entenen per nous filons d'ocupació aquelles activitats econòmiques destinades a satisfer noves necessitats socials que es configuren avui en mercats incomplets - l'oferta i la demanda estan insuficientment estructurades, o fragmentades - i que tenen un àmbit de producció i prestació territorial definit, alhora que són intensives en ocupació (font: "Llibre blanc dels nous filons d'ocupació a Catalunya", Generalitat de Catalunya, Departament de Treball, Fundació CIREM, març 2001).

² La Vall del Ges i Orís, aglutina el 86,8 % dels assalariats d'aquesta àrea i el 13,6 % restant treballa al Bisaura. Per municipis, Torelló concentra el 70 % dels assalariats al sector terciari de l'àrea, Sant Quirze de Besora i Sant Vicenç de Torelló es reparteixen al voltant d'un 8 % i Sant Pere de Torelló concentra quasi el 6 % de tots els assalariats.

Taula 4.6.1.
Activitats del sector terciari del Pla Estratègic³. 2002

Activitat	Montesquiu	St. Quirze	Sta. Maria	Sora	Vidrà	Bisaura	St. Pere	St. Vicenç	Torelló	Orís	Vall Ges i Orís	Total 2002
6.1 Comerç a l'engròs	3	6	2	5	1	17	5	7	31	0	43	60
6.2 Recuperació de productes	0	2	0	1	0	3	0	0	4	0	4	7
6.3 Intermediaris comerç	0	0	0	0	0	0	0	0	3	0	3	3
6.4 Comerç al detall	5	8	1	1	3	18	12	4	57	1	0	18
6.4.1 Fruïtes i verdures	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1	1
6.4.2 Carnisseries	3	4	0	1	1	9	3	2	17	0	22	31
6.4.3 Peixateries	0	1	0	0	0	1	1	0	5	0	6	7
6.4.4 Pastisseries/forns	1	2	0	0	1	4	3	1	11	0	15	19
6.4.5 Vins i begudes	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1	1
6.4.6 Estancs	0	1	0	0	0	1	4	1	3	1	9	10
6.4.7 Alimentació	1	0	1	0	1	3	1	0	19	0	20	23
6.5 Altre comerç al menor	2	15	0	0	2	19	9	6	129	0	129	163
6.5.1 Roba i calçat	0	4	0	0	0	4	2	1	33	0	36	40
6.5.2 Farmàcies	1	2	0	0	0	3	3	2	18	0	23	26
6.5.3 Llar i construcció	1	4	0	0	0	5	0	1	26	0	27	32
6.5.4 Vehicles i accessoris	0	0	0	0	0	0	1	0	7	0	8	8
6.5.6 Combustibles	0	3	0	0	0	3	1	1	4	0	6	9
6.5.9 Altres comerços al menor	0	2	0	0	2	4	2	1	37	0	40	44
6.6 Comerç mitxe o integrat	2	5	0	0	0	7	5	3	10	0	18	25
6.7 Restauració	2	9	1	1	3	16	8	6	49	5	68	84
6.8 Servei d'hospedatge	2	0	0	0	1	3	2	2	3	1	8	11
6.9 Reparacions	4	8	0	0	0	12	4	1	27	0	32	44
7.2 Al. transports terrestres	0	1	0	1	0	2	0	0	3	0	3	5
7.5 Servei al transport	0	1	0	0	0	1	0	1	7	0	8	9
7- Altres	0	7	0	0	0	7	0	3	32	0	35	42
8.1 Institucions financeres	1	5	0	0	0	6	4	3	14	0	21	27
8.2 Assegurances	0	1	0	0	0	1	0	0	7	0	7	8
8.3 Asseg. immobiliàries	4	13	0	2	0	19	5	7	59	3	74	93
8.4 Serveis a empreses	0	5	0	0	0	5	2	1	21	0	24	29
8.5 Lloguer béns mobles	0	0	0	0	0	0	0	2	7	0	9	9
8.6 Lloguer béns immobles	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	2	2
8- Altres	1	4	0	0	0	5	0	0	9	0	9	14
9.1 Adm Pública	1	2	0	0	0	3	0	0	3	0	3	6
9.2 Serv. de neteja via pública	0	0	0	1	1	2	1	0	5	1	7	9
9.3 Educació i investigació	0	2	0	0	0	2	0	0	14	0	14	16
9.4 Sanitat i veterinària	1	0	0	0	0	1	0	0	4	0	4	5
9.5 Assistència social	1	1	0	0	0	2	0	0	3	0	3	5
9.6 Serveis culturals	0	0	0	0	0	0	2	1	7	0	10	10
9.7 Serveis personals	4	8	0	0	0	12	7	6	46	0	59	71
9.8 Serveis domèstics	0	0	0	0	0	0	0	0		0	0	0
9.9 Diplomàcia	0	0	0	0	0	0	0	0	5	0	5	5
Tècnics i agents comercials	3	4	0	0	0	7	3	5	28	1	37	44
TOTAL	36	107	4	12	11	170	69	58	589	12	639	824

Font: IAE, 2002.

³ En la majoria dels epígrafs el concepte inclou d'altres establiments relacionats (per exemple l'epígraf 6.5.2 inclou farmàcies, drogueries, herbes, plantes en herbolaris,...)

Tot i que en l'actualitat pot haver canviat, la taula 4.6.2. mostra les principals activitats del sector terciari als municipis del Pla Estratègic.

Taula 4.6.2.
Principals activitats del sector terciari

Municipi	1 ⁴	2	3	4
Montesquiu	Admó. Pública (29 %)	Comerç engròs maquinària	Venda motos	Comerç detall no especialitzat
St. Quirze de Besora	Admó. Pública (20 %)	Transport terrestre	Comerç engròs ferralla	Comerç detall especialitzat
Sta. Maria de Besora	Establiments begudes (40 %)	Comerç engròs prod.no alimentaris	Comerç detall especialitzat	Admó. Pública
Sora	Comerç engròs prod.no alimentaris (70 %)	Admó. Pública	Establiments begudes	
Vidrà	Restaurants (44 %)	Càmpings	Comerç detall aliments, begudes,...	Admó. Pública
Bisaura	Admó. Pública (21 %)	Transport terrestre	Comerç engròs ferralla	Comerç detall no especialitzat
Orís	Restaurants (62 %)	Lloguer automòbils	Activitats serveis personals	Establiments begudes
St. Pere de Torelló	Admó. Pública (42 %)	Transport terrestre	Comerç detall aliments, begudes,...	Comerç detall especialitzat
St. Vicenç de Torelló	Comerç engròs (38 %)	Restaurants	Admó.pública	Comerç engròs prod.no alimentaris
Torelló	Ensenyament secundari (12 %)	Admó.pública	Comerç detall especialitzat	Transport terrestre
Vall del Ges i Orís	Admó. Pública (12 %)	Ensenyament secundari	Transport terrestre	Comerç engròs
Total Pla Estratègic	Admó. Pública (13 %)	Ensenyament secundari	Transport terrestre	Restaurants
Osona	Comerç engròs prod.alimentaris (9 %)	Comerç detall especialitzat	Admó. Pública	Transport terrestre
Catalunya	Admó. Pública (8 %)	Comerç detall especialitzat	Activitats sanitàries	Restaurants

Font: Extret de la diagnosi del Pla Estratègic – Aspectes econòmics, 2000

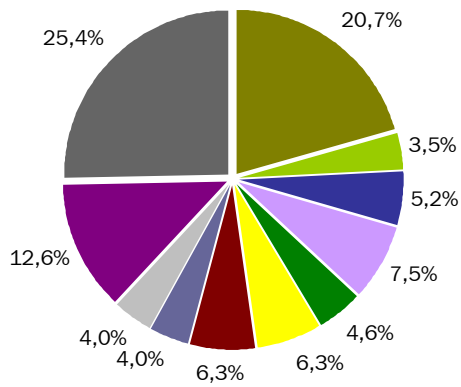
La taula 4.6.3 mostra l'anàlisi municipal de les principals activitats del sector terciari (segons nombre d'assalariats). En general, hi predominen aquells serveis necessaris i bàsics en qualsevol territori (comerç a l'engròs i al detall), hosteleria, administració pública i ensenyament), els quals representen al voltant de dos terços de tots els assalariats. En canvi, amb alguna excepció puntual de Torelló, l'oferta de serveis dirigits a les empreses i a les persones és molt menor. Així, no hi ha cap tipus de serveis a les empreses que permetin incrementar el valor afegit de la producció industrial (activitats de mediació financera, lloguer de maquinària, activitats informàtiques, serveis a les empreses,...). Es repeteix la mateixa situació amb aquells serveis dirigits a les persones com ara les activitats sanitàries, les activitats socials, les activitats recreatives i culturals entre d'altres.

⁴ Entre parèntesi s'indica el percentatge d'assalariats sobre el total del municipi.

Figura 4.6.1.

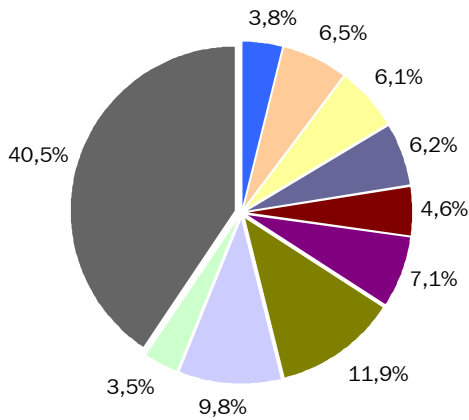
Principals activitats del sector terciari per municipis, segons nombre d'assalariats⁵. 2000

Bisaura

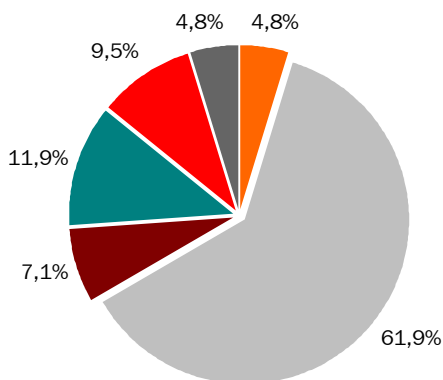
- Administració pública
- Comerç engròs alimentació
- Comerç engròs no alimentació
- Comerç engròs ferralla
- Comerç engròs maquinària
- Comerç detall no especialitzat
- Establiments de begudes
- Altre comerç detall especialitzat
- Restaurants

Ges

- Mant./repar. vehicles motor
- Altres comerç a l'engròs
- Comerç detall aliments
- Altre comerç detall especialitzat
- Restaurants
- Altre transport terrestre
- Administració pública
- Ensenyament secundari
- A.diverses serveis personals
- Altres

Orís

- Repar.efectes personals
- Restaurants
- Establiments de begudes
- Lloguer d'automòbils
- A.diverses serveis personals
- Altres

Font: Extret de la diagnosi del Pla Estratègic – Aspectes econòmics, 2000.

⁵ Només s'inclouen aquelles activitats que compten amb més del 3 % d'assalariats del sector terciari.

En l'anàlisi de la distribució de l'activitat terciària en els diferents municipis del Pla Estratègic s'observen les següents peculiaritats (vegeu la taula 4.6.3.):

- Pel que fa a la venda i reparació de vehicles de motor, es concentra als municipis de la Vall del Ges i concretament de Torelló. Al Bisaura, només a Sant Quirze de Besora hi destaca activitats de venda de vehicles tot i que a un nivell força inferior.
- En relació al comerç a l'engròs, la Vall del Ges i Orís concentra $\frac{3}{4}$ parts dels assalariats, quasi tots treballen a Torelló i una petita part a St. Vicenç de Torelló. Mentre que els assalariats del Bisaura es troben més repartits entre St. Quirze, Montesquiu i Sora.
- Pel que fa al comerç al detall la majoria dels assalariats són dels municipis de la Vall del Ges, concentrant en les activitats de comerç especialitzat i reparacions més del 90% dels assalariats. En aquest cas també Torelló aglutina la major part d'aquests comerços i assalariats. En el cas del comerç detallista no especialitzat, mostra un repartiment a parts iguals entre les dues subàrees, i a la vegada dins de cada territori també hi ha molta més dispersió.
- Pel que fa als assalariats en establiments turístics, els establiments hotelers es concentren en la seva totalitat a la Vall del Ges (a Torelló i Sant Pere de Torelló)⁶, mentre que les places de càmping es localitzen al municipi de Vidrà (on hi ha l'únic càmping del Pla).
- En el cas dels restaurants i bars, tot i el predomini dels municipis de la Vall del Ges; sobretot en el cas dels restaurants que es reparteixen en els diferents municipis de la vall. També cal considerar l'oferta existent al Bisaura concentrada entre St. Quirze de Besora i Vidrà.
- Els assalariats dedicats a l'activitat de transports de mercaderies i de persones (agències de viatges) es localitzen a Torelló i una petita part a St. Quirze de Besora (activitat de transport terrestre).
- En relació als serveis a les empreses (assegurances, les gestions immobiliàries, les relacionades amb la informàtica, les activitats jurídiques, d'assessorament, de comptabilitat, d'arquitectura i enginyeria,...) també es produeix un predomini aclaparador de Torelló, que actua com a capital comercial i de serveis de tota l'àrea del Pla.
- En relació als serveis dirigits a les persones també s'observa una clara capitalitat de Torelló en la majoria de serveis personals. Pel que fa als assalariats de l'administració pública local, Torelló aglutina la meitat dels assalariats, seguit de Sant Pere de Torelló (20 %) i Sant Quirze de Besora (13 %). En matèria de serveis educatius, l'ensenyament primari també es concentra a Torelló⁷ encara que a Sant Quirze de Besora hi trobem al voltant d'un 10 % dels assalariats. Finalment, les activitats sanitàries, socials, recreatives, culturals i esportives també mostren un biaix d'assalariats concentrats a Torelló, amb petites excepcions a altres localitats com ara l'activitat sanitària a Sant Vicenç de Torelló,...

⁶ Tot i que segons l'IAE de 2002, també hi ha establiment d'hospedatge a Montesquiu, Orís, Sant Vicenç de Torelló i Vidrà.

⁷ L'ensenyament secundari es concentra en la seva totalitat a Torelló, mentre que la formació permanent predomina a Sant Quirze de Besora.

Taula 4.6.3.

Distribució percentual del nombre d'assalariats d'activitats del terciari entre la Vall del Ges i Orís i el Bisaura, 2000

Activitat			Activitat		
	Bisaura	Vall Ges i Orís		Bisaura	Vall Ges i Orís
Venda vehicles motor	38,5	61,5	A.auxiliars assegurances	0	100
Mant./repar. Vehicles motor	10,4	89,6	Activitats immobiliàries	5,3	94,7
Venda/repar. Motocicletes	20	80	Lloguer béns immobiliaris	100	0
Venda carburants	0	100	A.immob. compte altri	0	100
Comerç engròs	20	80	Lloguer d'automòbils	0	100
Intermediaris del comerç	0	100	Màquines d'oficina	0	100
Comerç engròs alimentació	33,3	66,7	Activitats rel. Informàtica	0	100
Comerç engròs no alimentació	22,5	77,5	A.jurídiques, assessorament	3,9	96,2
Comerç engròs ferralla	29,6	70,5	Arquitectura i enginyeria	0	100
Comerç engròs maquinària	22,9	77,1	Activitats industrials neteja	0	100
Altres comerç a l'engròs	0	100	Activitats empresarials	0	100
Comerç al detall	0	100	Administració pública	20,9	79,1
Comerç detall no especialitzat	52,4	47,6	Ensenyament primari	11,5	88,5
Comerç detall aliments	5,4	94,6	Ensenyament secundari	0	100
Comerç detall farmàcia	12,5	87,5	Formació permanent	60	40
Altre comerç detall especialitzat	9,0	91,0	Activitats sanitàries	6,3	93,8
Repar.efectes personals	0	100	Activitats veterinàries	0	100
Hotels	0	100	Activitats serveis socials	5,6	94,4
Càmpings	50	50	Activ. Sanejament públic	0	100
Restaurants	11,9	88,1	Activitats associatives	9,1	90,9
Establiments de begudes	32,4	67,7	Activitats ràdio i TV	0	100
Altre transport terrestre	21,4	78,6	Altres activ. Artístiques	0	100
Dipòsit de mercaderies	0	100	Activitats esportives	0	100
Activitats afins al transport	0	100	Activitats recreatives	0	100
Agències de viatges	0	100	Activ. serveis personals	11,1	88,9
Organització transport	0	100	Total	13,2	86,8

Font: Extret de la diagnosi del Pla Estratègic – Aspectes econòmics, 2000.

En els darrers anys, no ha variat massa l'estructura del sector terciari a l'àrea del Pla Estratègic. Tot i això, d'un any a un altre poden produir-se petites variacions:

- Entre els anys 1999 i 2000, al Bisaura es produeix una creació neta de llocs de treball assalariats poc elevada (concentrada tota a St. Quirze). Les principals activitats generadores d'ocupació són les relacionades amb el comerç a l'engròs i l'administració pública, mentre que les activitats amb una tendència menys dinàmica en la creació d'ocupació assalariada varen ser el comerç a l'engròs de maquinària i en menor mesura les activitats d'ensenyament primari i el comerç al detall de reparacions i d'alimentació.
- A la Vall del Ges i Orís, la creació d'ocupació ha estat molt més important. Les activitats més actives en generació d'ocupació han estat aquelles relacionades amb l'administració pública i l'ensenyament (tant primari com secundari), seguides dels serveis a les empreses (neteja industrial), els serveis tècnics d'arquitectura i en menor mesura les activitats terciàries relacionades amb el comerç a l'engròs i el comerç detallista d'alimentació i productes farmacèutics. Pel que fa a les activitats menys dinàmiques foren el comerç al detall i a la formació permanent.

- **La dimensió dels establiments del sector terciari i evolució**

Dins del Pla Estratègic, hi predominen les microempreses i les empreses petites (segons el nombre de treballadors contractats). Així, les empreses terciàries del Bisaura i de la Vall del Ges i Orís tenen una mitjana de 2,6 i 3,6 treballadors respectivament. Aquesta dimensió és força petita en relació amb la mitjana comarcal (5,3 treballadors) i de Catalunya (8 treballadors).

Als municipis del Bisaura, les activitats relacionades amb el comerç a l'engròs de productes de rebuig, el comerç al detall no especialitzat, restaurants, transport terrestre i l'administració pública són les que tenen un major nombre de treballador.

Els establiments localitzats a la Vall del Ges mostren una variança i dispersió força gran pel que fa a la dimensió mitjana de les empreses. Així, les activitats relacionades amb el comerç a l'engròs, l'organització de transport de mercaderies, les activitats industrials de neteja, l'ensenyament secundari i les activitats de serveis socials superen els 10 treballadors de mitjana.

Taula 4.6.5.

Dimensió mitjana dels establiments terciaris, 2000

Descripció	Montesquiu	St. Quirze	Sta.Maria	Sora	Vidrà	Bisaura	St.Pere	St. Vicenç	Torelló	Orís	Vall Ges
Venda vehicles motor	1,0	4,0				2,5			4,0		4,0
Repar. Vehicles motor		2,5				2,5			2,5		2,5
Venda/repar. Motoc.	3,0					3,0			6,0		6,0
Venda carburants							1,0		6,0		3,5
Comerç engròs		1,0				1,0		4,0			4,0
Intermediaris comerç									5,5		5,5
Comerç engròs alim.		3,0				3,0			2,4		2,4
Comerç engròs no alim.			2,0	2,3		2,3		5,0	5,3		5,2
Comerç engròs ferralla	3,0	5,0				4,3		1,0	3,6		3,1
Comerç engròs maqui.	2,7					2,7			4,5		4,5
Altres comerç a l'engròs								10,0	34,0		14,8
Comerç al detall								2,0			2,0
Comerç detall no especí.	3,0	4,0				3,7	2,5		1,7		2,0
Comerç detall aliments	1,0	1,0			1,0	1,0	1,8	6,0	2,7		2,7
Comerç detall farmàcia	1,0	1,5				1,3	1,0	1,0	3,7		3,1
Altre comerç detall especí.		1,3	2,0			1,4	1,0	1,0	1,9		1,8
Repar.efectes personals									1,0	2,0	1,3
Hotels							4,0		2,0		2,5
Càmpings					3,0	3,0	1,5				1,5
Restaurants		3,0			2,0	2,3		4,0	1,6	4,3	2,9
Establiments begudes		6,0	4,0	1,0		3,7		2,0	1,5	3,0	1,6
Transport terrestre		4,4				4,4	6,0	1,0	6,6	1,0	5,4
Dipòsit de mercaderies									10,0		10,0
Activitats afins transport									5,0		5,0
Agències de viatges									1,0		1,0
Organització transport									10,0		10,0
A.auxiliars assegurances									1,8		1,8
Activitats immob.		1,0				1,0			2,3		2,3
Lloguer béns immob.		1,0				1,0					
A.immob. compte altri									6,0		6,0
Lloguer d'automòbils										5,0	5,0
Màquines d'oficina									1,0		1,0
Activitats Informàtica									1,0		1,0
A.jurídiques,assess.		1,0				1,0			2,3		2,3
Arquitect. i enginyeria								2,0	4,6		4,2
Activ. Industrials neteja									13,0		13,0
Activitats empresarials									1,4		1,4
Administració pública	3,0	11,5	1,0	2,0	1,0	4,5	8,0	2,4	13,0		8,0
Ensenyament primari		3,0				3,0	1,0		11,0		7,7
Ensenyament secundari									14,0		14,0
Formació permanent		3,0				3,0		1,0	1,0		1,0
Activitats sanitàries		1,0				1,0		6,0	1,5		2,1
Activitats veterinàries									1,0		1,0
Activ. Serveis socials	1,0					1,0			17,0		17,0
Sanejament públic							4,0		1,0		2,5
Activitats associatives			1,0			1,0			3,3		3,3
Activitats ràdio i TV									2,0		2,0
Activitats artístiques									2,0		2,0
Activitats esportives									1,7		1,7
Activitats recreatives							3,0		1,0		2,0
Serveis personals	1,0	1,3				1,3	1,0	1,0	2,1	2,0	1,9
Total	2,2	3,0	2,0	2,0	1,8	2,6	3,2	3,7	3,7	3,2	3,6

Font: Extret de la diagnosi del Pla Estratègic – Aspectes econòmics, 2000.

Taula 4.6.6.

Dimensions dels principals sectors comercials i de serveis del Pla Estratègic. 2003

Comerç a l'engròs i intermediaris de comerç (inclou manteniment i venda de vehicles de motor)									
Any	Concepte	Micro		Petita		Mitjana o gran		Total	
		Nre.	%	Nre.	%	Nre.	%	Nre.	%
2000	Empreses	70	93,3	5	6,7	0	0,0	75	100
	Treballadors	189	65,4	100	34,6	0	0,0	289	100
2003	Empreses	66	90,4	7	9,6	0	0,0	73	100
	Treballadors	191	54,6	159	45,4	0	0,0	350	100
Comerç al detall									
Any	Concepte	Micro		Petita		Mitjana o gran		Total	
		Nre.	%	Nre.	%	Nre.	%	Nre.	%
2000	Empreses	94	96,9	3	3,1	0	0,0	97	100
	Treballadors	168	81,2	39	18,8	0	0,0	207	100
2003	Empreses	92	96,8	3	3,2	0	0,0	95	100
	Treballadors	192	82,8	40	17,2	0	0,0	232	100
Hotels, restaurants i establiments de begudes									
Any	Concepte	Micro		Petita		Mitjana o gran		Total	
		Nre.	%	Nre.	%	Nre.	%	Nre.	%
2000	Empreses	44	100,0	0	0,0	0	0,0	44	100
	Treballadors	96	100,0	0	0,0	0	0,0	96	100
2003	Empreses	42	100,0	0	0,0	0	0,0	42	100
	Treballadors	104	100,0	0	0,0	0	0,0	104	100
Transport									
Any	Concepte	Micro		Petita		Mitjana o gran		Total	
		Nre.	%	Nre.	%	Nre.	%	Nre.	%
2000	Empreses	20	83,3	4	16,7	0	0,0	24	100
	Treballadors	50	37,6	83	62,4	0	0,0	133	100
2003	Empreses	24	88,9	2	7,4	1	3,7	27	100
	Treballadors	72	46,2	31	19,9	53	34,0	156	100
Assegurances, immobiliàries, informàtica, jurídiques, arquitectura i altres									
Any	Concepte	Micro		Petita		Mitjana o gran		Total	
		Nre.	%	Nre.	%	Nre.	%	Nre.	%
2000	Empreses	44	95,7	2	4,3	0	0,0	46	100
	Treballadors	92	70,8	38	29,2	0	0,0	130	100
2003	Empreses	46	95,8	2	4,2	0	0,0	48	100
	Treballadors	111	71,2	45	28,8	0	0,0	156	100
Administració pública, ensenyament, act. Sanitàries, serveis socials i altres de serveis personals									
Any	Concepte	Micro		Petita		Mitjana o gran		Total	
		Nre.	%	Nre.	%	Nre.	%	Nre.	%
2000	Empreses	80	87,0	12	13,0	0	0,0	92	100
	Treballadors	189	43,8	243	56,3	0	0,0	432	100
2003	Empreses	74	82,2	16	17,8	0	0,0	90	100
	Treballadors	189	39,5	289	60,5	0	0,0	478	100

Font: INSS, 2003.

• El sector turístic⁸

L'activitat turística desenvolupada en els municipis del Pla Estratègic està en una fase encara molt inicial i les experiències que hi ha hagut han estat molt puntuals i aïllades.

Oferta turística

Per avaluar l'oferta turística d'un indret o zona, cal descriure d'una banda els recursos naturals i culturals de la zona, i de l'altra descriure els equipaments turístics existents. Pel que fa als recursos naturals i culturals de l'àmbit del Pla Estratègic presenten molts elements remarcables (vegeu l'apartat 7 on es descriu de detallada els diferents espais d'interès natural, i per altra banda vegeu l'apartat 3.5 on es descriuen els recursos culturals del Pla).

Pel que fa als equipaments turístics, a l'àrea del Pla Estratègic hi ha:

- Un càmping a Vidrà (amb unes 100 parcel·les i una capacitat per a 303 persones).
- 11 Hotels-pensions: 8 a la Vall del Ges i Orís i 3 al Bisaura.
- 84 Bars – restaurants: 68 a la Vall del Ges i Orís i 16 al Bisaura.
- 1 Residència-casa de pagès a Sora (4 places), 1 a Vidrà (5 places) i 2 a St Pere de Torelló (25 places).

Productes turístics a l'àrea del Pla

Tot i que hi ha una quantitat important de recursos culturals, patrimonials, naturals,..., generalment no se'n fa un ús turístic ni tampoc s'ha realitzat una política de difusió i de donar a conèixer aquest conjunt de recursos. Actualment alguns dels paquets turístics que s'ofereixen al Pla Estratègic són:

- Parc Comarcal Castell de Montesquiú. Història i misteri.
- La Ruta dels Bufadors.
- La colònia de Borgonyà.
- El centre d'hípica Manubens a Sant Pere de Torelló.
- El càmping de Vidrà que ofereix activitats complementàries a l'allotjament.
- Empreses d'activitats de natura com Summit, Anigami i Al·lot.

D'altra banda, s'observa una baixa col·laboració entre l'administració pública i el sector privat a l'hora de realitzar iniciatives turístiques. Potser amb la recent posta en funcionament i obertura de l'oficina del Consorci Meandres del Ter es pot avançar en la línia de consolidar una oferta de productes turístics i posicionar la marca turística de l'àrea, a l'hora que pot vehicular els esforços públics i privats en l'àmbit turístic.

La demanda actual a l'àrea del Pla

L'actual oferta de recursos i de productes turístics condiona i limita molt la demanda de visitants a l'àrea del Pla, així com també el perfil d'aquests visitants. Generalment es tracta

⁸ A principis de 2003 s'ha elaborat una proposta de Pla d'Acció en l'àmbit turístic, elaborat pels membres del Grup de Competitivitat del Pla Estratègic.

d'una demanda basada en una visita puntual (d'un dia o un cap de setmana). En aquest sentit resulten desfavorables el dèficit de places d'allotjament, el poc coneixement que hi ha del territori i de les activitats turístiques i de lleure que s'hi poden realitzar.

Una altra característica de la demanda, és el seu component estacional. Actualment l'afluència de turistes respon a fets puntuals (com ara aquelles convocatòries culturals i de lleure anuals) i a aquelles èpoques de l'any destinades a les vacances d'un nombre important de turistes (Setmana Santa, agost, pont de la Puríssima,...). Pel que fa al nivell d'ocupació de les cases de colònies al llarg de l'any, cal apuntar que la seva estacionalitat no és tan forta com en la resta d'allotjaments ja que el seu públic objectiu es basa en col·lectius de joves i grups escolars que permeten omplir les seves instal·lacions al llarg de l'any.

En relació a l'origen d'aquesta demanda cal situar-la sobretot a l'àrea metropolitana de Barcelona, aproximadament dos terços dels turistes que arriben són d'aquesta zona.

Una altra característica d'aquesta demanda és la seva dimensió. La meitat de les visites al territori del Pla les realitzen famílies, mentre que els grups d'amics (normalment grups de joves) representen al voltant d'una quarta part de les visites. La resta es reparteix entre les visites de persones soles (per motius laborals entre altres) i els grups organitzats.

Els motius de les visites respon a diverses causes, les principals són: el gaudiment dels recursos naturals del territori, poder conèixer els pobles, visitar les cases de pagès i allotjaments similars, i també poder visitar mercats, festes i esdeveniments similars.

Pel que fa a la utilització dels serveis turístics, bàsicament d'allotjament i restauració, es torna a posar de manifest l'escassa oferta de propostes turístiques mínimament articulades i estructurades. Per aquest motiu, el principal servei turístic utilitzat són els restaurants i bars. En aquests casos, més de la meitat dels turistes només visiten el territori per gaudir de la restauració ja sigui expressament o per fer-hi una parada puntual provinent d'altres destinacions turístiques. Això fa que la despesa realitzada a l'àrea del Pla sigui molt petita i no permeti una generació de riquesa sòlida i important.

- **Associacionisme comercial**

La principal associació comercial del Pla Estratègic és l'Agrupació de Comerciants de Torelló. Aquesta entitat agrupa uns 150 comerços del municipi. Els principals serveis que ofereix als seus associats són la tramitació de subvencions, l'assessorament laboral i fiscal, la informació periòdica sobre temes de comerç, les xerrades informatives, els cursos de formació especialitzats per a comerciants, l'organització de les diferents campanyes al llarg de l'any, ser l'interlocutor amb les diferents administracions,...

Per altra banda, a Sant Pere i Sant Vicenç de Torelló també compten amb associació de comerciants.

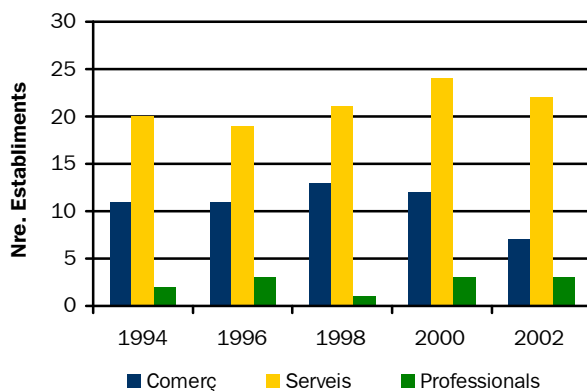
4.6.2. Anàlisi municipal del sector terciari

A continuació es fa un breu resum, a mode de fitxes, de les principals característiques del sector terciari dels municipis del Pla Estratègic.

- **Montesquiú**

A continuació es fa un breu resum de les principals característiques del sector terciari de Montesquiú.

Evolució dels establiments del sector terciari (Font: Idescat (ANYS 1994-2000); IAE (2002))

Nre. d'establiments del sector terciari (Font: IAE, 2002)

Codi	Activitat	Nre. IAE	Nre. establiments
61	Comerç a l'engròs	3	3
64	Comerç al detall	11	5
642	Carnisseries	5	3
644	Forns	2	1
646	Estanc	1	0
647	Alimentació	3	1
65	Altre comerç al menor	5	2
652	Farmàcies	1	1
653	Llar i construcció	1	1
654	Vehicles i accessoris	2	0
659	Altres comerç menor	1	0
66	Comerç mitxe o integrat	2	2
67	Restauració	4	2
68	Hospedatge	2	2
7, 8 i 9	Serveis	13	13
-	Professionals	3	3

Altres característiques del sector terciari (Font: IAE, 2002)

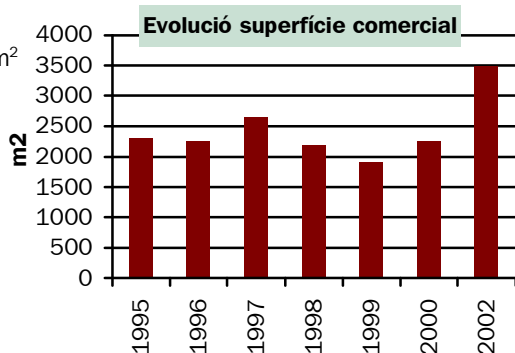
Sup. comercial: 3.487 m²

Sup. comercial/habitant: 4,05 m²

Sup. comercial/establiment: 174m²

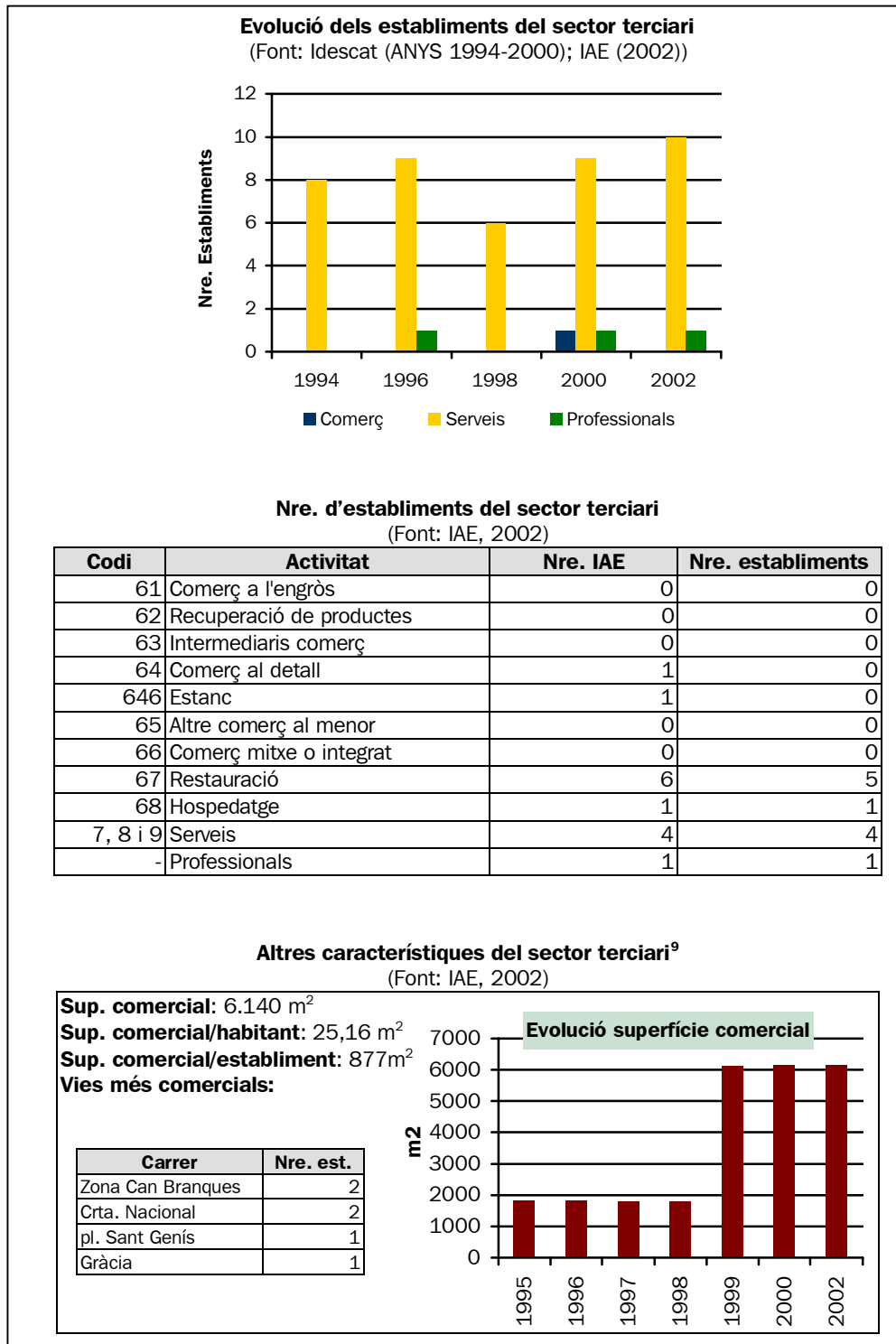
Vies més comercials:

Carrer	Nre. est.
Travessera (crt. de Ribes)	7
St. Boi	6
Dispers (rural)	3
Martí Masdeu	3
Núria	2
Montserrat	2
Mn. Cinto Verdaguier	1
Travessera Església	1
S. Russinyol	1
Nou	1
25 d'agost	1

- **Orís**

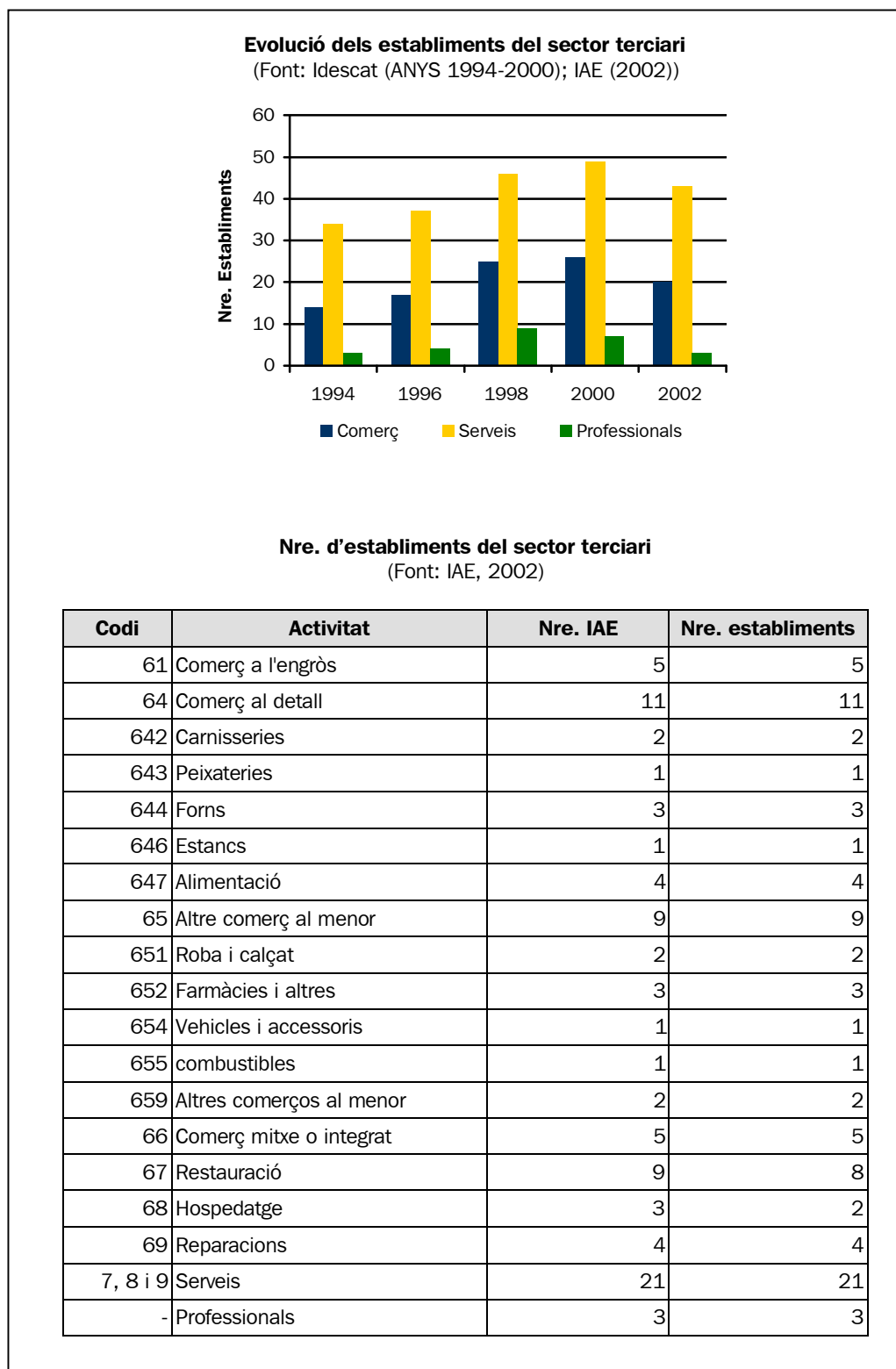
A continuació es fa un breu resum de les principals característiques del sector terciari d'Orís.

⁹ L'existència d'un restaurant amb més de 4.000 m² de superfície, fa incrementar molt els valors dels indicadors.

- **Sant Pere de Torelló**

A continuació es fa un breu resum de les principals característiques del sector terciari de Sant Pere de Torelló.

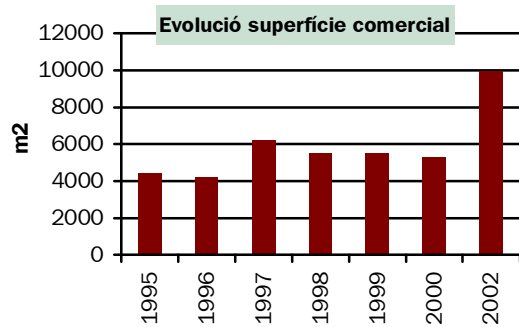
Altres característiques del sector terciari

(Font: IAE, 2002)

Sup. comercial: 9.972 m²

Sup. comercial/habitant: 4,36 m²

Sup. comercial/establiment: 221 m²

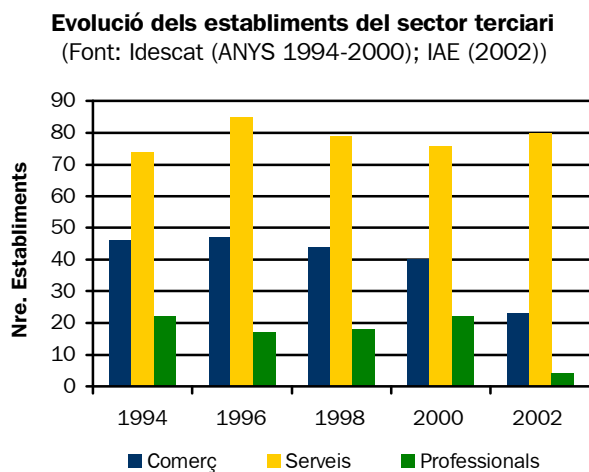

Vies amb un major nombre d'establiments comercials:

Carrer	Nre. est.
Joan Maragall	10
Fontsanta	4
Disseminat (rural)	4
Anselm Clavé	3
Dr. Terricabras	2
Atlàntida	2
Josep Vilanova	2
Ges	2
Doctor Casas	2
Urbanitzacions	2
Altres	12

- **Sant Quirze de Besora**

A continuació es fa un breu resum de les principals característiques del sector terciari de Sant Quirze de Besora.

Nre. d'establiments del sector terciari
(Font: IAE, 2002)

Codi	Activitat	Nre. IAE	Nre. establiments
61	Comerç a l'engròs	8	6
62	Recuperació de productes	2	2
64	Comerç al detall	15	7
642	Carnisseries	5	4
643	Peixateries	2	1
644	Forns	4	2
646	Estancs	1	0
647	Alimentació	3	0
65	Altres comerç al menor	24	15
651	Roba i calçat	4	4
652	Farmàcies i altres	2	2
653	Llar i construcció	6	4
654	Vehicles i accessoris	4	0
655	Combustibles	3	3
659	Altres comerços al menor	5	2
66	Comerç mitxe o integrat	9	5
67	Restauració	10	9
69	Reparacions	8	8
7, 8 i 9	Serveis	55	50
-	Professionals	5	4

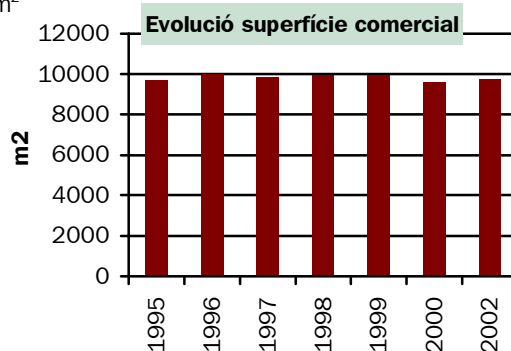
Altres característiques del sector terciari

(Font: IAE, 2002)

Sup. comercial: 9.762 m²

Sup. comercial/habitant: 4,90 m²

Sup. comercial/establiment: 184 m²

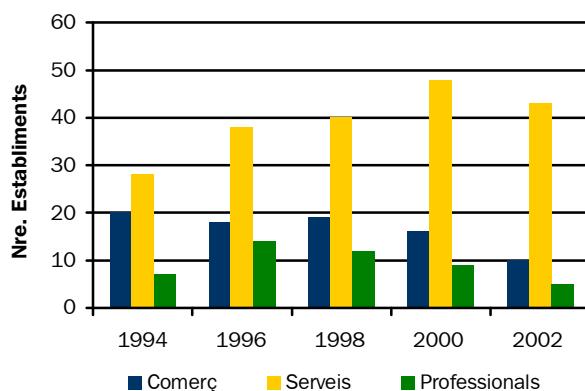
Vies amb un major nombre d'establiments comercials:

Carrer	Nre. est.
crrta. Berga	10
del Pont	10
Concepció	6
Ter	4
Gombau de Besora	4
St. Josep	4
Ripollès	2
C-17	2
pl. Bisaura	2
Diputació	2
Altres	15

- **Sant Vicenç de Torelló**

A continuació es fa un breu resum de les principals característiques del sector terciari de Sant Vicenç de Torelló.

Evolució dels establiments del sector terciari (Font: Idescat (ANYS 1994-2000); IAE (2002))

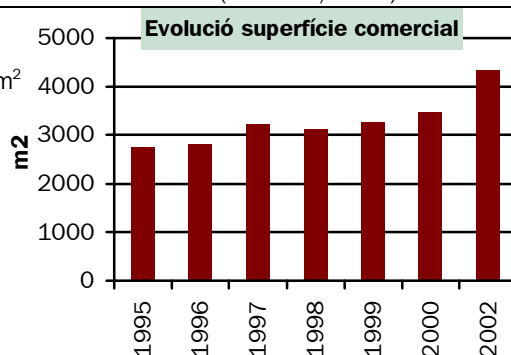
Nre. d'establiments del sector terciari (Font: IAE, 2002)

Codi	Activitat	Nre. IAE	Nre. establiments
61	Comerç a l'engròs	8	7
64	Comerç al detall	8	4
642	Carnisseries	3	2
644	Forns	1	1
646	Estancs	3	1
647	Alimentació	1	0
65	Altres comerç al menor	8	6
651	Roba i calçat	1	1
652	Farmàcies i altres	3	2
653	Llar i construcció	2	1
655	Combustibles	1	1
659	Altres comerços al menor	1	1
66	Comerç mitxe o integrat	4	3
67	Restauració	7	6
68	Hospedatge	2	2
69	Reparacions	3	1
7, 8 i 9	Serveis	25	24
-	Professionals	5	5

Altres característiques del sector terciari (Font: IAE, 2002)

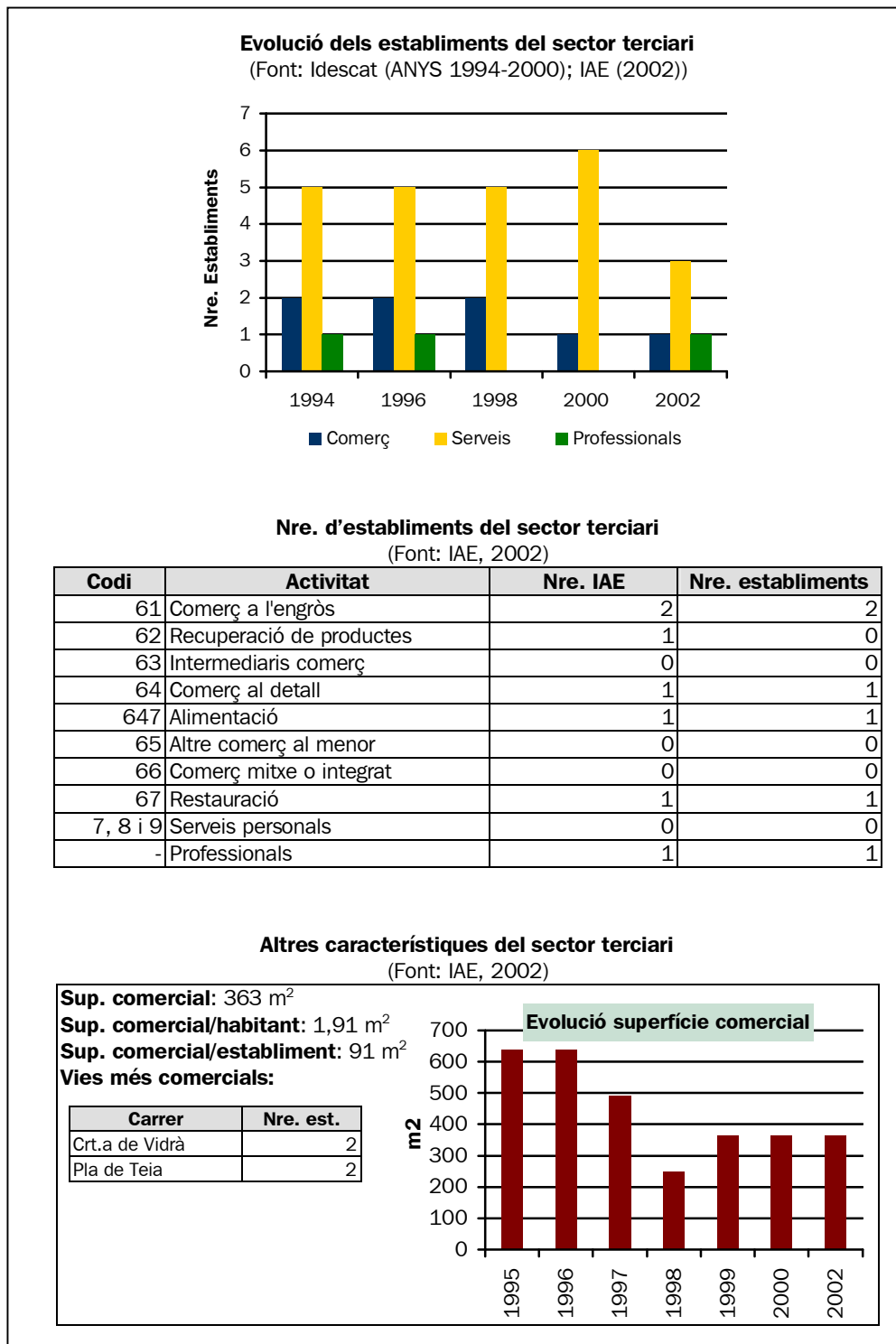
Sup. comercial: 4.338 m²
Sup. comercial/habitant: 2,29 m²
Sup. comercial/establiment: 149 m²
Vies més comercials:

Carrer	Nre. est.
Borgonyà (Coats i Fabra)	4
Major	4
Vila-Seca	3
Borgonyà	3
Nou	2
Serrallonga	2
Indústria	2
Altres nulic St. Vicenç	13

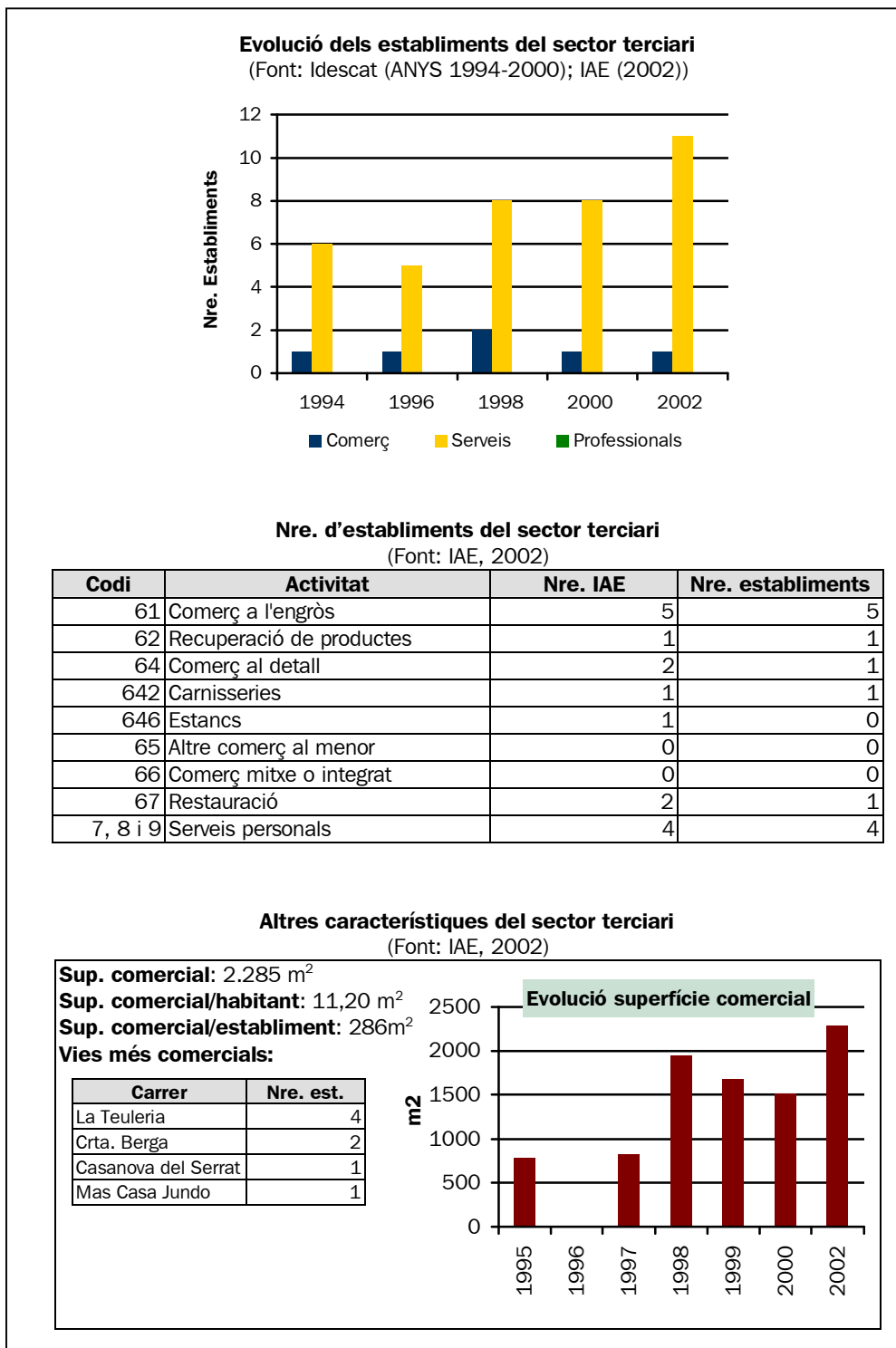
- **Santa Maria de Besora**

A continuació es fa un breu resum de les principals característiques del sector terciari de Santa Maria de Besora.

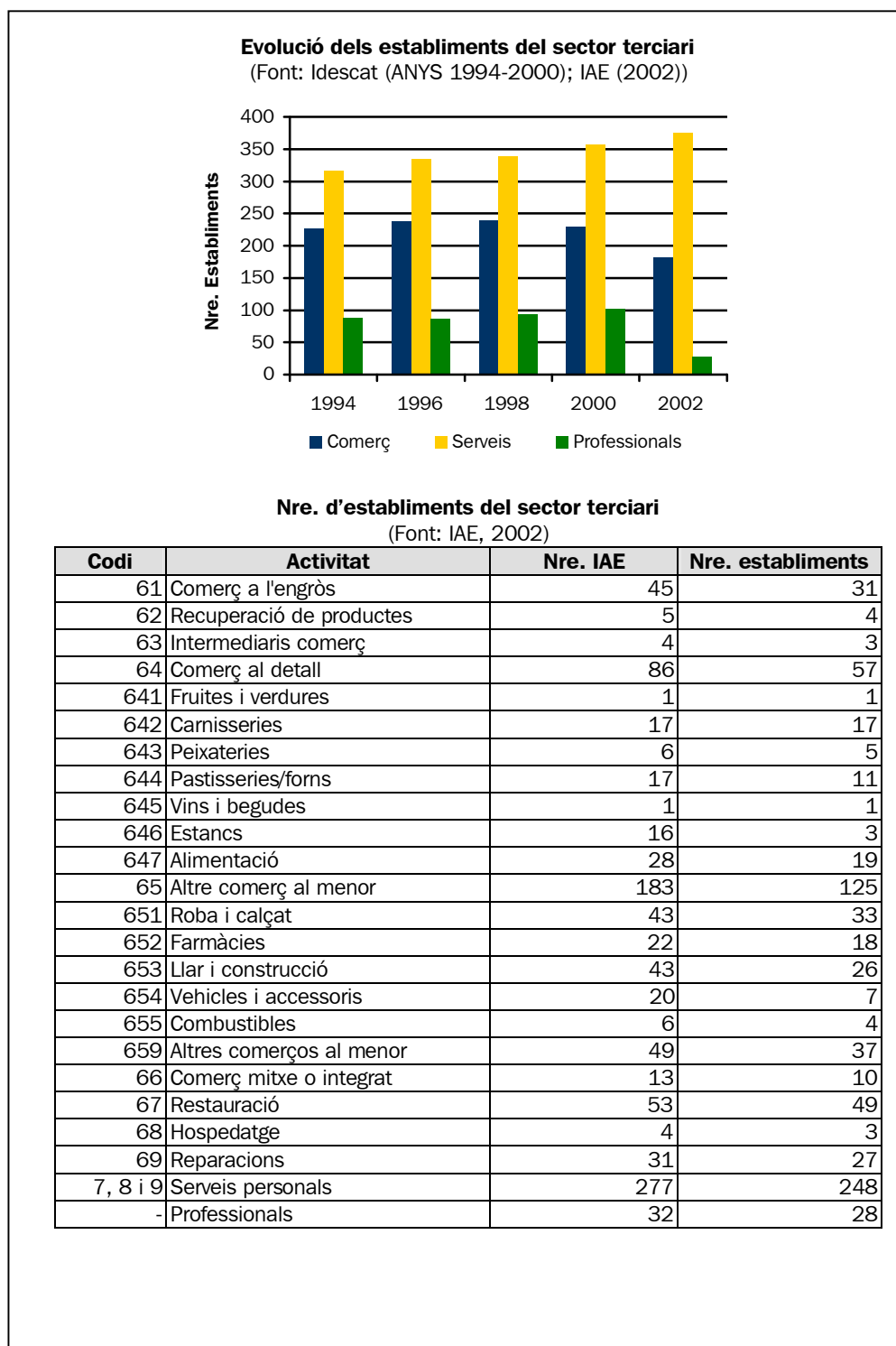
- **Sora**

A continuació es fa un breu resum de les principals característiques del sector terciari de Sora:

- **Torelló**

A continuació es fa un breu resum de les principals característiques del sector terciari de Torelló:

Comparativa entre el comerç de Torelló, Osona i Catalunya

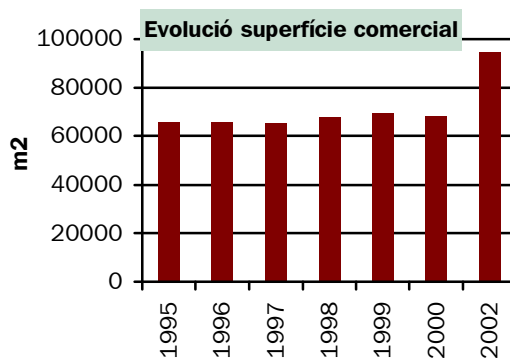
(Font: Programa d'orientació per als equipaments comercials, 2002)

Establiments per cada 10.000 habitants			
Sector	Catalunya	Osona	Torelló
Alimentació	66	74	68
Q.N.A.	11	11	13
Equip personal	34	33	33
Equip llar	32	32	42
Lleure	16	16	16
Vehicles	8	13	15
Altres	7	7	12
Mixt	7	10	3
Total	181	196	204
Superfície de venda per cada 1000 habitants (en m ²)			
Sector	Catalunya	Osona	Torelló
Alimentació	372	475	613
Q.N.A.	58	53	66
Equip personal	184	183	140
Equip llar	360	339	242
Lleure	87	92	90
Vehicles	169	293	153
Altres	56	65	79
Mixt	173	113	22
Total	1460	1613	1405

Superfície comercial

(Font: IAE, 2002)

Sup. comercial: 94.459 m²
Sup. comercial/habitant: 7,38 m²
Sup. comercial/establiment: 306 m²

Carrers amb establiments comercials:

(Font: IAE, 2002)

Carrer	Nre. est.	Carrer	Nre. est.	Carrer	Nre. est.
Del Pont	24	Mercat Municipal	5	Besora	2
Sant Miquel	20	Sant Antoni	5	Catalunya	2
Manlleu	19	Anselm Clavé	4	Coll i Dorca	2
Prat de la Riba	15	Rocaprevera	4	Conanglell	2
Nou	14	Voltregà	4	Congost	2
Canigó	13	Indústria	4	Progrés	2
Sardana	12	Jaume Balmes	4	Ges d'Avall	2
Montserrat	10	Sant Josep	4	Guilleries	2
pl. Nova	9	Mossèn Parasols	4	Mas les Vinyes	2
Sant Bartomeu	9	Puig-rovi	4	Lloriana	2
Núria	8	Sant Roc	4	Pollancredes	2
Generalitat	8	Capsavila	3	Rafael Casanova	2
Sant Feliu	8	Del Ter	3	Sant Jordi	2
Sant Fortià	7	Diputació	3	pl. de la Vila	2
Dels Estudis	6	Girona	3	Altres sector Estació	6
Montesquiu	6	Pins	3	Altres sector Centre	8
Del Puig	6	Tavertet	3	Altres sector J.Martorell	9
Castell	5	pl. Vella	3	Altres sector Puigbacó	1
la Gleva	5	Disseminat	2	Altres	4
Joanot Martorell	5	Àngel Guimerà	2		

Distribució dels establiments per barris

(Font: Programa d'orientació per als equipaments comercials, 2002)

Sector	Nre. Establiments	%	Centre	Montserrat	Estació
Alimentació	82	34	57	25	0
Q.N.A.	16	6	12	4	0
Equip personal	51	21	34	16	1
Equip llar	40	16	25	15	0
Lleure	18	7	13	5	0
Vehicles	15	6	10	4	1
Altres	19	8	14	4	1
Mixt	4	2	4	0	0
Total	245	100	169	73	3

Localització de les compres

(Font: Programa d'orientació per als equipaments comercials, 2002)

Localització	Alimentació	No alimentació	Total
Barri	50,60	17,92	33,97
Centre Torelló	36,74	50,78	43,88
Altres Torelló	6,66	2,74	4,67
Vic	1,34	18,84	10,25
Manlleu	3,09	2,90	2,99
Altres Osona	0,06	0,61	0,34
Barcelona	0,08	2,89	1,51
Altres	1,43	3,47	2,47
Total	100	100	100

Eix comercial: C/ del Pont, Sant Miquel, Prat de la Riba, Nou, dels Estudis, pl. Nova, Sant Bartomeu, St. Feliu, Generalitat i pl. Fortià.

Eix comercial de barri: Un al C/ Manlleu i l'altre a C/ Canigó, Sardana i Montserrat

El clima comercial de Torelló :
(Dept. d'Indústria, Comerç i Turisme, 2003)

Indicadors de clima comercial urbà (1). Catalunya					
2n. trimestre del 2003					
	<i>Tant per cent</i>				
	Evolució positiva	Evolució estable	Evolució negativa	No sap o no contesta	Saldo (2)
Trimestre actual					
Marxa del negoci	41,5	47,5	6,2	4,8	35,4
Xifra de vendes	39,3	40,6	12,1	8,0	27,2
Estoc de mercaderies	13,2	60,1	18,8	8,0	-5,6
Nombre de persones ocupades	4,4	90,2	2,6	2,8	1,8
Marge comercial	4,3	85,0	6,3	4,5	-2,0
Expectatives per al proper semestre					
Marxa del negoci	28,8	57,1	13,3	0,8	15,5
Xifra de vendes	22,4	28,9	47,6	1,1	-25,1
Estoc de mercaderies	21,0	56,9	20,5	1,5	0,5
Nombre de persones ocupades	5,9	88,1	5,4	0,6	0,5
Marge comercial	2,3	82,4	14,1	1,1	-11,8

Indicadors de clima comercial urbà (1). Torelló.					
2n. trimestre del 2003					
	<i>Tant per cent</i>				
	Evolució positiva	Evolució estable	Evolució negativa	No sap o no contesta	Saldo (2)
Trimestre actual					
Marxa del negoci	30,8	61,5	0,0	7,7	30,8
Xifra de vendes	28,2	53,8	10,3	7,7	17,9
Estoc de mercaderies	7,7	69,2	12,8	10,3	-5,1
Nombre de persones ocupades	0,0	87,2	7,7	5,1	-7,7
Marge comercial	7,7	82,1	7,7	2,6	0,0
Expectatives per al proper semestre					
Marxa del negoci	30,8	61,5	7,7	0,0	23,1
Xifra de vendes	28,2	38,5	33,3	0,0	-5,1
Estoc de mercaderies	12,8	64,1	20,5	2,6	-7,7
Nombre de persones ocupades	5,1	87,2	7,7	0,0	-2,6
Marge comercial	0,0	82,1	17,9	0,0	-17,9

- Vidrà

A continuació es fa un breu resum de les principals característiques del sector terciari de Vidrà:

